

היום לפני

הסכם ההכשרות

ב-23 ביוני 1944 נחתם הסכם בין הפלמ"ח לתנועות הנוער החלוציות, שיצר את הרעיון של "ההכשרה המגויסת". בעקבות ההסכם גוייסו גרעיני הבוגרים של תנועות הנוער החלוציות לפלמ"ח, בין השנים 1944-1948.

ההסכם שנוסח כלל 14 סעיפים שונים, המגדירים את זכויותיהם וחובותיהם של חברי ההכשרה כפרטים, של ההכשרה כגוף תנועתי ושל החטיבה כגוף צבאי.

חברי הכשרת מעוז במבצע "דני"

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחננו

*

חברים חוגגים

*

דבר המשורר

*

הסכם ההכשרות התקבל בהדרגה בקרב תנועות הנוער החלוציות. הראשונים שקיבלו את ההסכם במלואו היו תנועות 'הנוער-העובד' ו'המחנות-העולים'. בהדרגה הצטרפו 'הצופים', ו'מכבי צעיר', ולבסוף תנועת 'השומר-הצעיר'. גם "בני עקיבא" לקחו חלק בהסכם, אך מתוך התנועה לא התגייסו הכשרות שלמות, אלא חניכים בודדים והם רוכזו (יחד עם מתגייסים אחרים) במחלקה הדתית של הפלמ"ח.

הגשמה קיבוצית	כמויות	גישה ראשונית כלפי "הסכם ההכשרות"	
בין מייסדי בית קשת, משמר הנגב, מעין ברוך, כברי וגשר הזיו. *	8 הכשרות שמנו למעלה מ-600 חברים.	התנועה הזדהתה באופן מוחלט עם הפלמ"ח.	המחנות העולים
ייסדו קיבוצים רבים: אייל, משמר-הנגב, חלוצה, משאבי-שדה, נחשולים, רמת הנגב, פלמ"ח-צובה, יפתח, מלכיה, בית-גוברין, יזרעאל, ארז, גדות, נתיב הלה וראש-הנקרה. *	59 הכשרות, שמנו 2000 חברים (התנועה עם מספר ההכשרות הגדול ביותר).	הרעיון התקבל בחיוב בהנהגת התנועה. הפלמ"ח אף נקבע כיעד מועדף להכשרות התנועה.	הנוער העובד
הקימו לאחר השחרור את הקיבוצים: בארי, חצרים, פלמחים, יראון ורעים.	6 הכשרות שמנו יחדיו כ-620 חברים.	הסתדרות הצופים התקשתה להחליט על שליחת בוגריה למשקי ההתיישבות העובדת, מחשש לשיבוש אופייה הא-פוליטי של התנועה.	הצופים
הגרעינים ששירתו בפלמ"ח הצטרפו לאחר שחרורם לפלוגות העבודה והקימו בתום המלחמה את קיבוץ הסוללים.	5 הכשרות שמנו כ-200 חברים.	החלטת מוסדות התנועה להצטרף לפלמ"ח לא הייתה פשוטה. שכן התנועה ראתה עצמה כארגון על-מפלגתי, בו לא הייתה נהוגה חובת ההגשמה בהתיישבות.	מכבי צעיר
הקימו את הקיבוצים נירים והראל, השתתפו בייסוד רבדים, ברעם ולהבות-חביבה. *	21 הכשרות שמנו למעלה מ-600 חברים.	התנועה הייתה חצויה ביחסה לפלמ"ח, מתוך חשש מפני תפיסות מיליטריסטיות ואמונה כי המוקד הוא ההגשמה הקיבוצית ולא הפעילות הצבאית	השומר הצעיר

*לא כולל השלמת קיבוצים

בסה"כ התגייסו לפלמ"ח כ- 120 קבוצות הכשרה, שמנו יחד כ- 4,500 חברים וחברות.

תוכן העניינים

*
היום לפני-
הסכם ההכשרות

*
היום לפני-
הכשרת נען

*
מתוך "חבורה שכזאת"

*
תמונת החודש

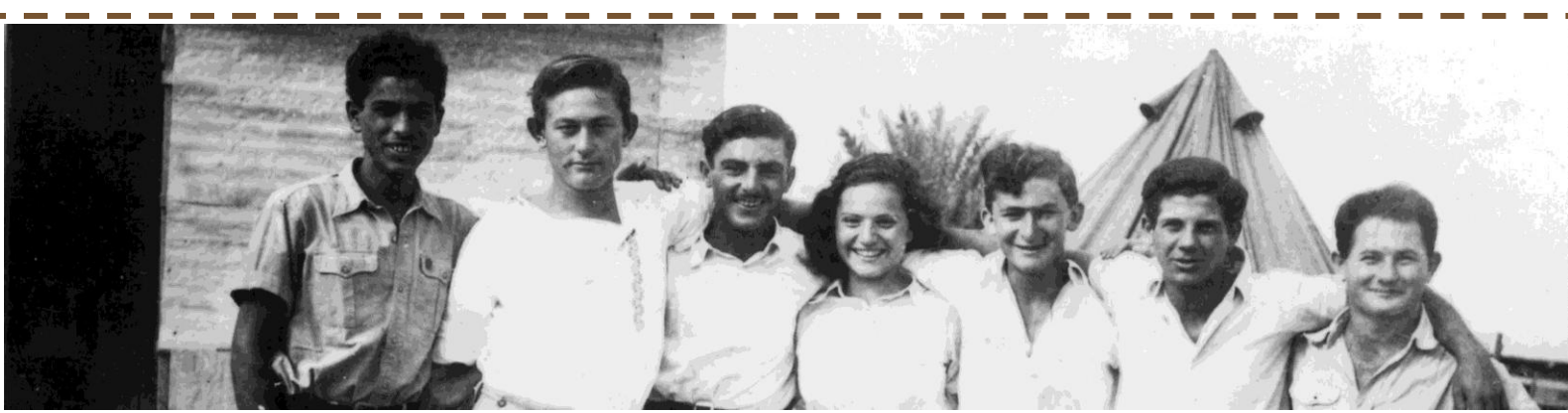
*
חדש על המדף

*
משולחננו

*
חברים חוגגים

*
דבר המשורר

*

היום לפני

הכשרת נען

ביוני 1945, במסגרת הכשרה מגויסת של הנוער העובד, התגייסה הכשרת נען לפלמ"ח. עם גיוסה, מנתה ההכשרה כ-20 בנות, בוגרות "חוות הלימוד לנערות" בית ספר החקלאי לבנות על יד פתח תקווה, ועוד כ-30 בנים, תושבי חיפה והסביבה, בוגרי בית הספר המקצועי "בשמת" ליד הטכניון. ההכשרה הייתה תחת פיקודו של המ"מ הצעיר ישעיהו (שייקה) שקלאר (גביש).

חברי ההכשרה מאזינים למוסיקה בפטיפון בשעות הפנאי.

כעבור שנה, התאחדה הכשרת נען עם הכשרת גינוסר, שמנתה רק כ-30 חברים (19 בנים ו-11 בנות), בוגרי מקווה ישראל וחוות הלימוד לנערות בירושלים.

דברים שהוקראו במסיבת האיחוד של שתי ההכשרות:

"כאשר הגיעו הגינוסרים לנען נהנו מקבלת פנים חמה. הם התקשו בהתחלה להסתגל לשלל הכינויים המיוחדים שהיו מקובלים בהכשרת נען. לשווא חיפשו מישהו גיבן וכפוף כדי לזהות מהו ה"עקום" לשווא חיפשו ערבי בשם "פאטום", לקח זמן עד שהתרגלו לשמות ג'ימי, פיני, פוג'י, צוץ, פיפיק איזי ועוד..."

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחננו

*

חברים חוגגים

*

דבר המשורר

*

ב-16 ביוני 1946, בפעולת ליל הגשרים, הוטל על ההכשרה לפוצץ את שני הגשרים שעל נחל עזה שחיברו את הארץ עם מדבר סיני.

ומאיפה היה לחברים את המרץ להתקדם בכזו מהירות ולהספיק להגיע לדורות ולרוחמה לפני הזריחה?

עלי ישראל: "מי שרצה קיבל מהחובש כדורי מרץ. אז זה היה מן פוזה כזאת, מן סיפור כזה, שהצנחנים הגרמנים במלחמת העולם השנייה קיבלו כדורי מרץ. הודות לזה היו לוחמים רציניים ביותר. מספר חברה לקחו כדורי מרץ. בסופו של דבר התברר שמי שלקח כדורי מרץ, הגיע קשה מאד ליעד. וחלק מהם אפילו הקיאו וסבלו ודברים לא נעימים. כנראה לא היו אותם הכדורים של הגרמנים..."

סמג"ד הגדוד השני ומפקד הפעולה עמיחי (איתי) איתיאל הבהיר את הוראות הפעולה:

"בעוד 4 שעות נצא מכאן כדי לפוצץ את שני הגשרים שעל נחל עזה. עוד מעט יסבירו לכם מפקדי הכיתות ומפקדי החוליות מהו בדיוק תפקידה של כל חוליית. אחרי הפעולה לא נשוב לבארות יצחק כי יש להניח שמחר בבוקר יבואו האנגלים לחפש אותנו כאן. אנחנו ניסוג ברגל לדורות ורוחמה. יהיה זה מסע מהיר, ארוך ולא קל, אך אם נפעל בדיוק לפי התכנית ולוח השעות נגיע לשני הקיבוצים לפני אור היום. את השעות שנותרו עד היציאה אני מציע לנצל למנוחה הגונה."

חברי הכשרת נען, שמנתה לבסוף כ-80 חברים, השתחררו לפני פרוץ מלחמת העצמאות. חלקם גויסו עם גיוס ה'דזרבה' ולחמו בקרבות. לאחר השחרור מהפלמ"ח, כ-60 מחברי ההכשרה השלימו בספטמבר 1947 את קיבוץ חוקוק.

מפגש הכשרת נען בשנת 1985

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחננו

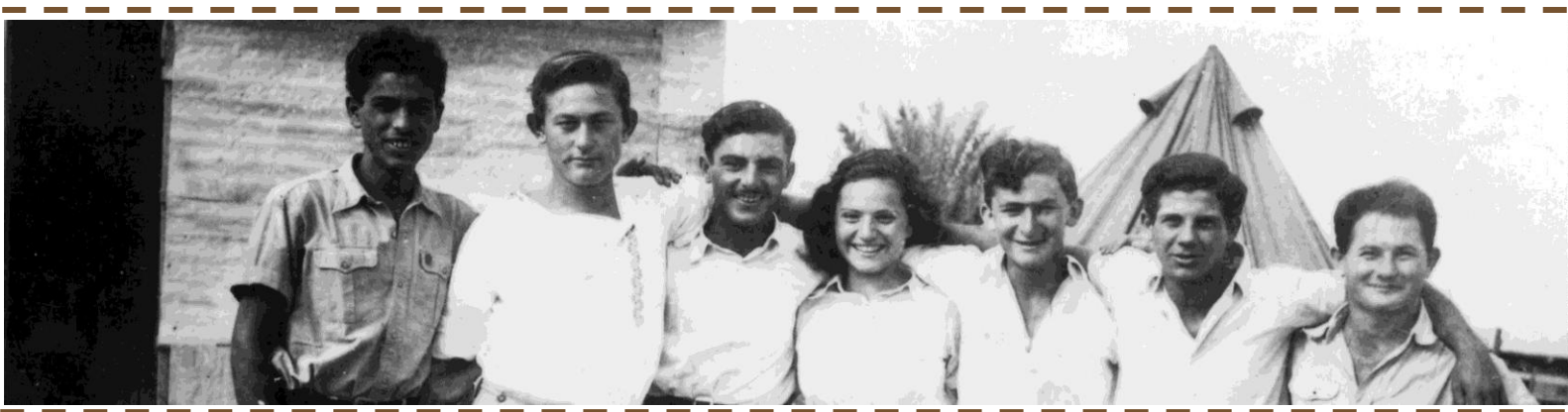
*

חברים חוגגים

*

דבר המשורר

*

"(...) יוסי סודר לעבודה במטבח והתבקש לעזור בפריקת מזון שהגיע במשאית הקיבוץ. בין הארגזים והקרטונים שפרק הופתע לגלות כמה קרטונים של חבילות שוקולד ליבר. בהזדמנות הראשונה, כשהנהג לא שם לב, הוא הצליח לסחוב את הסוד ויוסיניו התנדב ללכת איתו להביא את הקרטון לאוהלינו. רצינו לחלק את החפיסות בינינו כבר באותו ערב אבל יוסלה הציע שנשמור אותם ליום שישי, למסיבת קבלת שבת. יוסי התנגד. "עוד חמישה ימים של התאפקות?!" "לא נורא, נתאפק קצת. אם האוהל שלנו יביא כיבוד לשבת הזאת אולי אחרים יביאו למסיבה הבאה." לא הייתה ברירה אלא לעשות הצבעה, ואז אפילו יוסי הצביע נגד עצמו.

ארבעה ימים התאפקנו, עד שביום הרביעי עברתי ליד האוהל של דודיק וראיתי את ציפקה, האחראית על המטבח, נכנסת אליו בפנים חמורות. לבי ניבא לי רעות. נצמדתי לחור שביריעת האוהל, ושמעתי אותה מספרת לו על קרטון שלם של חבילות שוקולד שנעלם. הבטיח לה לבדוק, ובמקרה שיתברר שהשוקולד אצלנו, אז מי שסחב אותו- יעוף מהפלמ"ח.

"אתם רואים!" התלהב יוסי בחדוות ניצחון, "אילו שמעתם בקולי כבר לא היה סימן לשוקולד!"

"אבל אתה בעצמך הצבעת נגדך." "כי ממילא אתם הייתם הרוב..." לא נותרה לנו ברירה, כי אוכל אסור לזרוק. לאחר כיבוי אורות נסגרנו באוהל והחלטנו שלא יוצאים עד שלא מחסלים את כל השוקולד עד הפירור האחרון. על החפיסות הראשונות השתלטנו בלי בעיות, ורק לאחר שהיו לכל אחד מאיתנו כחמש חפיסות בבטן לא יכולנו יותר... נותרו עשר חפיסות שלא היה סיכוי שנצליח לחסל.

"היחיד שיוכל לעזור לגמור הוא לייזר" מצאתי פתרון... קפץ יוסי על המציאה, לקח חפיסת שוקולד ולאחר חמש דקות חזר עם לייזר. עיניו של לייזר נצצו נוכח 9 חפיסות. "מה, כל זה שלי?" "בתנאי שאתה גומר את כולן כאן, ולא מספר לאף אחד."

לייזר לא בזבז דקה מיותרת... אחרי החבילה השביעית הוא החל לנשום בכבוד ולפני השמינית הוא ביקש הפסקה של רבע שעה. את התשיעית הוא גמר בקושי והודיע שאם הוא לוקח עוד ביס אחד, הוא מת על המקום. עשינו מאמץ עילאי, חילקנו בינינו את תריסר הקוביות של החפיסה האחרונה ולעסנו בשארית כוחותינו...

למחרת הוא התפתל בכאב בטן ועצירות ובערב כשניגש לרופא, אמר לו ד"ר ליכטנשטיין שבדיוק השבוע הוא קיבל תרופה מצוינת, "אקס לקס". תרופה בצורת קוביות שוקולד. ברגע שהוציא את התרופה וקרר לפיו של הפציינט חטף לייזר בחילה עזה הקיא על רצפת המרפאה מה שהיה לו בבטן, ורק אז הוקל לו. לו אבל לא לד"ר ליכטנשטיין שדרש מלייזר להביא דלי מים וסמרטוט. לייזר יצא לחפש ושכח לחזור. "

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחנו

*

חברים חוגגים

*

דבר המשורר

*

תמונת החודש

הכשרת הצופים דפנה ב ב-20 במאי 1949, יום העלייה על הקרקע של קיבוץ יראון הסמוך לנבי יושע, שבכיבושה נפלו רבים מחברי ההכשרה.

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחננו

*

חברים חוגגים

*

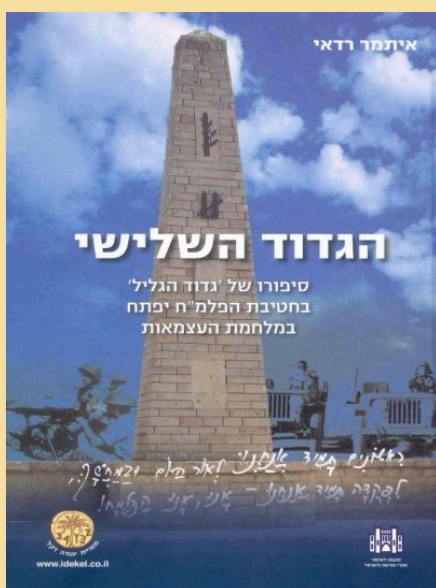
דבר המשורר

*

חדש על המדף

הספר "הגדוד השלישי" שחיבר ד"ר איתמר רדאי, מתאר את דרכו של הגדוד בפלמ"ח החל בימיו הראשונים בשנים 1944-1946, דרך סיפור ההכשרות, אנשי הגח"ל והחיילים הבודדים שהצטרפו אליו ולחמו בשורותיו במלחמת העצמאות בחזיתות השונות, עד למעברו לבית שאן בשלהי 1948, שחרור חברי ההכשרות, שיצאו להתיישבות ברחבי הארץ, ופיזורו של הגדוד באביב 1949. הסיפור המובא בספר זה מבוסס על מגוון מקורות כגון: תעודות ומסמכים ארכיוניים, ספרי זכרונות, עדויות וראיונות של יוצאי הגדוד.

הספר יצא לאור במסגרת ספריית יהודה דקל, שנקראת על שמו של לוחם פלמ"ח בגדוד השלישי, חבר הכשרת הצופים דפנה וממקימי קיבוץ יראון בגליל העליון.

ב-15 במאי השנה הושק הספר באירוע רב משתתפים באולם "מלווי השירות" בבית הפלמ"ח.

משולחננו

בתאריך ה-5 במאי, ציינו בבית הפלמ"ח את יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל במפגש בין דורי של חברי פלמ"ח, תנועת הנוער "המחנות העולים" וצוות המוזיאון לדורותיו.

המפגש נערך במעגל, במתכונת של "חברים מספרים" על פי תרבות המעגל המקובלת בפלמ"ח. המפגש לווה בשירת רבים ובניגון מפוחית של חיה גינת, אימה של רונה המדריכה.

בין הדוברים בטקס: אהרון (אהרונצ'יק) קופרמן חבר הכשרת דפנה, משה מטלון חבר הכשרת "עמל", אורי פינקרפלד חבר הכשרת בית זרע "צבר", דנה כוגן חברת הכשרת "עין גב", ישראל ויסלר (פוצ'ו) חבר הכשרת בית השיטה, זאב לכיש מנהל בית הפלמ"ח, ולירון תמרי חבר "המחנות העולים".

התמונות באדיבות ד"ר אלדד חרובי מנהל ארכיון בית הפלמ"ח.

תוכן העניינים

- *
- היום לפני-
- הסכם ההכשרות
- *
- היום לפני-
- הכשרת נען
- *
- מתוך "חבורה שכזאת"
- *
- תמונת החודש
- *
- חדש על המדף
- *
- משולחננו
- *
- חברים חוגגים
- *
- דבר המשורר
- *
-

חברים חוגגים!

ב-14 במאי, יחד עם הולדת המדינה, חגגה שירי ארליך-פרסול היקרה את יום הולדתה! מוקירים לה הערכה רבה, ומאחלים לה המשך עשייה פורייה בבית הפלמ"ח.

דבר המשורר

שיא הכיף | חיים חפר

וכשִׁיפֵל עֵגֶף, אֵין פּוֹחַ, עַל הַגֵּב,
וְכִבֵּר יְבִין אֵז בְּעֵצְמוֹ, מֵה זֶה לְרִכְב־
אֶצְעֵק לוֹ: קוֹם! הִסְתַּעְרוּת! לִקְרֹאת אוֹנֵב!
וְזָהוּ זֶה. לְדַעְתִּי, זֶה שִׂיא הַכִּיף.

אז בין...

אֵךְ עַת אֲחַרוֹן מִבֵּין הַחֲבֵרָה פִּיו פָּתַח-
מִנְד הַחֲלַט כִּי שִׂיא הַכִּיף זֶה הַפְּלִמְ"ח.
זוֹ רְכִיבָה, זֶה קוֹמְזִיץ, שִׂיר וּנְעָרוֹת,
וְהַתְּפָקִיד אֲשֶׁר קָרָאנוּ מִמְדוּרוֹת.

וְזֶה הַלְּיָלָה הַנִּכְרִי שֶׁבִין גְּבוּלוֹת,
וְזָהוּ צוֹ לְמַפְעָלִים וּפְעֻלוֹת,
וְזָהוּ שִׂיר הַחֲבֵרִים מִלֵּב אֶל לֵב,
וְזָהוּ זֶה. זֶה שִׂיא הַכִּיף!

אז בין...

אֵז בֵּין הַחֲבֵרָה הַנוֹכַח הַתְּעוֹכֵר
(זֶה הָיָה בְּעָרְב חֲרָף, מִסְתַּבֵּר),
כֹּל בְּחוֹר וְטוֹב שָׂאג וְהַתְּלַהֵב-
נִחְלְקוּ דַעוֹת הַחֲבֵרָה, מֵה זֶה כִּיף?

אֵז קַם אֶחָד הַחֲבֵרָה וְאָמַר בְּרוּרוֹת:
שִׂיא הַכִּיף אֶצְלִי - בְּלוֹי עִם נְעָרוֹת.
וְכֵךְ לוֹמַר לָהּ מוֹל שְׂמִי לְיָלָה רְחִבִים:
אֵת נְעֻלְיֵךְ אֶשְׁבֵּץ בְּכּוֹכְבִים...

וְכִשָּׂא מֵר לָהּ קוֹמְפְּלִימְנְטִים עַד-בְּלִי-דִי-
הִיא תִתְנַפֵּל עַל צִנְאָרִי אֵז, בְּחִיל!
וְהָאָבִיב, יָא שִׂיךְ, יַחְזוֹר וְיִלְבֵּלֵב,
וְזָהוּ זֶה. לְדַעְתִּי, זֶה שִׂיא הַכִּיף...

אז בין...

אֵז קַם שְׁנֵי מִבֵּינֵיהֶם וְשָׁח בְּנֹאוֹם:
אִם קוֹמְזִיץ יֵשׁ - הֵן לֹא יַחְסֵר לָנוּ מְאוֹם,
כִּי לְמִרְאָה צְלִי לְבִי מִמֶּשׁ רוּעֵד,
וְכּוֹס הֵינִי בְּיַדְנוֹ תִּלְהַט.

הֵן אֵז נֹאכַל, נִשְׁתַּה וְזָמַר וְזָמַר:
הוֹי, הִבּוּ קוֹמְזִיץ שְׁלַעַד לֹא וְנָמַר.
וְאֵל כְּרָה, אַחִים, נְבוֹאָה וְנָסֵב-
וְזָהוּ זֶה. לְדַעְתִּי, זֶה שִׂיא הַכִּיף.

אז בין...

אֵז הַשְּׁלִישִׁי אָמַר: חֲלוֹם אֲנִי חוֹלֵם-
אֲנִי רוֹכֵב, אֲנִי רוֹכֵב עַל הַמִּ"ם-מִ"ם,
וּבְחִיּוֹךְ חֲבִיב לוֹחֵשׁ לוֹ: שְׂמַע, בְּרַנֵּשׁ,
וְדַאי תּוֹאִיל לְצֹאת הַלְּיָלָה קֶצֶת לְאִ"ש...

לחץ כאן

להאזנה לשיר באתר
"זמרשת" למנגינה של
גיל אלדמע בביצוע
עמוס רודנר ותמר
רודנר

תוכן העניינים

*

היום לפני-

הסכם ההכשרות

*

היום לפני-

הכשרת נען

*

מתוך "חבורה

שכזאת"

*

תמונת החודש

*

חדש על המדף

*

משולחננו

*

חברים חוגגים

*

דבר המשורר

*